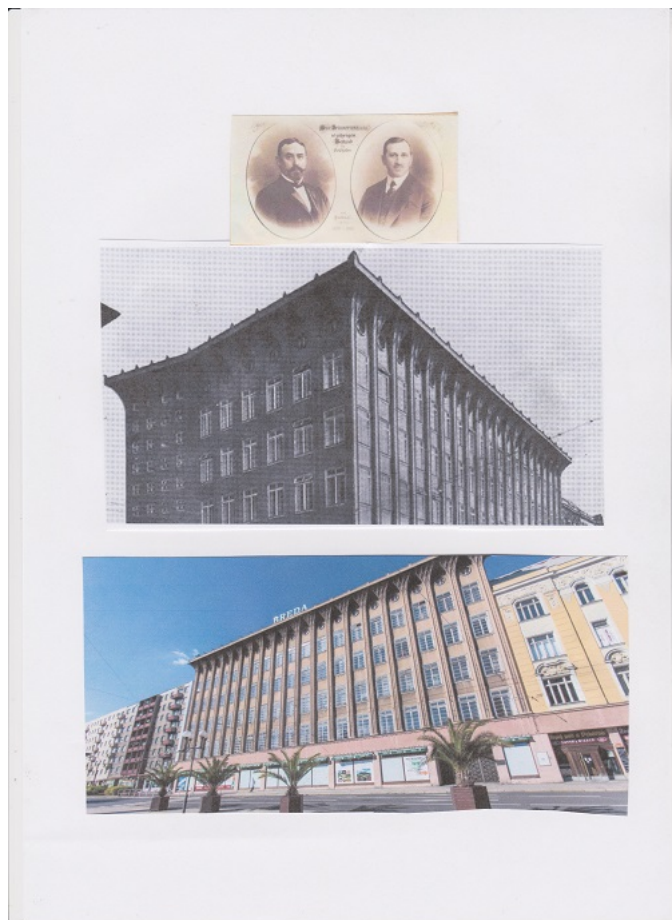


V podvečer první adventní soboty letošního roku se z iniciativy Lindy Bittové a Kurta Gebauera rozsvítil kdysi slavný a během dvou totalit a též i v poslední době těžce zkoušený **Obchodní dům Breda**. Vznikl v letech 1927 - 1928 z iniciativy majitele firmy Breda & Weinstein Davida Weinsteina a podle návrhu vídeňského architekta Leopolda Bauera, krnovského rodáka.

Stal se největším a nejluxusnějším obchodním domem v tehdejší Československé republice. Celkem 1500 žárovek nasvítlo nesmírně cenný a obdivovaný objekt zařazený mezi československé památky a architektonické skvosty. To platilo až do 60. let po době, kdy Obchodní dům Breda měnil majitele i názvy (Průkopník, Prior). Po privatizaci se objektu vrátil původní název BREDA. Vývoj však již nebyl tak nadějný. V roce 1993 byl zakoupen soukromým majitelem. Obchodní dům v provozu, ale pomalu začal upadat a chátrat. Budovu zachvátil dvakrát požár a k 27. 3. 2013 byl obchodní dům uzavřen úplně. Nemovitost je v konkurzu a národní památka rozpadá se.

V týdnu od 6. 12. 2021 budou zastupitelé Opavy rozhodovat o koupi historické budovy bývalého obchodního domu Opavy, kulturní památky města tohoto slezského města, která se za posledních několik let změnila v chátrající objekt.



Koláž snímků k článku. Zdroj: www.google.com.

Na horním snímku židovští majitelé firmy Breda & Weinstein: Max Breda a David Weinstein

Prostřední a dolní snímek dobové fotografie obchodního domu Breda & Weinstein a snímek domu z roku 2007.

Jak šel čas s firmou Breda & Weinstein

22. 9. 1863

V Boskovicích se narodil Max Breda .

24. 1. 1874

V Hodolanech u Olomouce se narodil David Weinstein.

1890

Max Breda pracuje pro firmu, která prodává textilní a galantérní zboží

1897

Max Breda a David Weinstein se setkávají v Opavě (židovská synagoga na tehdejším nám. Františka Josefa)

1. 1. 1898

Oba pánové zřídili veřejnou obchodní společnost Breda et Weinstein (BeW) za účelem provozování obchodu se střížním, pleteným a galanterním zbožím se sídlem v Opavě v pronajatém domě Opavské pivovarské společnosti č. 11 na náměstí Františka Josefa (dnes nám. Republiky).

Postupně zřídili filiálky firmy v Adelsdorfu (1908), Vídni (1909), Kravařích (1912) a Solingenu (1912).

21. 12. 1910

Max Breda odstupuje z podnikání pro nemoc, vyměňuje si zachování názvu firmy a podíl pro své syny Ericha, Lea, Pavla a Jana.

1911

Jeho společník David Weinstein zůstává jediným majitelem firmy.

27. 10. 1914

Max Breda umírá.

1927 - 1928

Firma Breda et Weinstein investorem obchodního domu Breda dle projektu arch. Leopolda Bauera (1888 - 1938).

Osmipodlažní budova, v suterénu se prodává nábytek, průmyslové zboží, domácí potřeby, hračky, v přízemí textil a obuv, v 1. patře bytový textil, elektrické přístroje, konfekce, v dalších patrech se nachází oděvní továrna. Obchodní dům je též místem pro prodej lístků do divadel a na kulturní akce, konají se zde umělecké výstavy a předvádějí módní novinky, na střeše je posezení se zahradou.

20. + 30. léta

Obchod firma rozšiřuje, získává polovinu kapitálové účasti továrny na pletené s stávkové zboží Schürer et Co., samostatným prokuristou se stává jeho syn dr Robert Weinstein. Podílníkem se stává i švýcarský obchodník Reiser z Locarna. Majetek v té době se odhaduje na 18 milionů korun.

12. 11. 1938

Říšský komisař pro Sudety v Liberci rozhoduje o arizaci židovského majetku a správcem je pověřen zaměstnanec firmy Franze Malika.

1938

David Weinstein s rodinou prchá z Opavy do Prahy

1938

Opavská synagoga, kde se potkali Breda s Weinsteinem úplně zničena.

4. 8. 1939

Společně se ženou Irmou a pod rasovým tlakem umírá "na sebevraždu". Jeho potomci dodnes žijí v Izraeli.

1939 - 1945

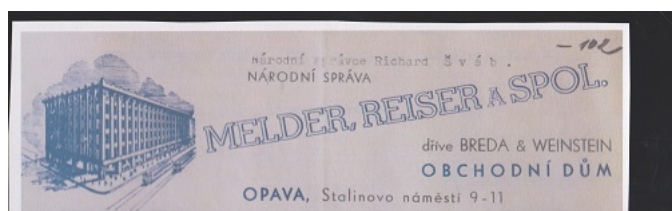
Firma (včetně obchodního domu) arizovaná pod komisařskou správou Melder, Reiser a spol. Firma nese tento název.

22. 4. 1945

Opava osvobozena.

1945

Znárodnění, firma funguje po národní správou správce Richarda Švába. Nejdříve pod jménem Melder, Reiser a spol., dále již pod národním podnikem Obchodní domy. Obchodní dům dostává nový název Průkopník, později se nazývá Prior.



Zdroj: www.google.com

1945 - 1989

Rodina Weinsteinů neuspěla s navrácením firmy či majetku včetně obchodního domu Breda či Prior, a to ani v roce 1945, ani v roce 1989.

1989

Obchodnímu domu se vrací původní název Breda.

1993

Nemovitost kupuje opavský podnikatel Kamil Kotek, interiér obchodního domu rekonstruován a změněn.

2004, 2013

Požáry budovy.

2012

Otevřeno nové obchodní centrum nesoucí jména původních majitelů Breda a Weinstein.

27. 3. 2013

Obchodní dům Breda uzavřen úplně.

27. 3. 2017

Zveřejněna zpráva, že vedení opavské radnice připouští možnost odkupu od konkurzního správce a pozdější opravy. Svitla naděje na obnovu obchodního domu Breda et Weinstein se zašlou slávou

Výplatní otisky firmy BREDA et WEINSTEIN OPAVA za 1. republiky

Uživatel obdržel povolení používat výplatní stroj FRANCOTYP typu C4 (otisky sběratelsky FR 8h - 4m). Povolení publikování ve Věstníku ministerstva pošta a telegrafů č. 25 ze dne 6. 6. 1929.

Uživatel byl 219. uživatelem výplatního stroje v Československu, který obdržel od roku 1926 povolení.

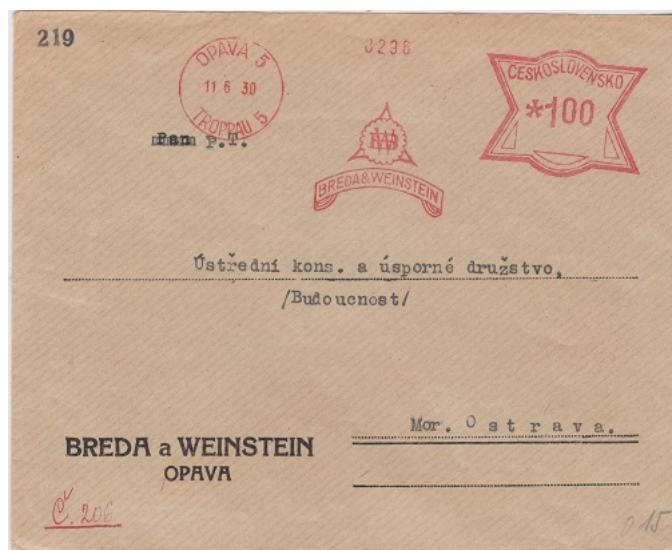
Dohlédacími poštami byly Opava /Troppau 5 a později Opava/Troppau 4.

Stroj vyplácel zísilky jak firmy Breda et Weinstein, tak i Direkta.

OPAVA 5/TROPPOU 5

16. 7. 1929 - 23. 5. 1931

Pod číslem počítadla označení uživatele (firemní logo s písmeny BW nad dekorativní stuhou (páskem) s nápisem BREDA & WEINSTEIN).



OPAVA 4/TROPPAU 4

23. 6. 1931 - 19. 7. 1932

změna denního razítka - změněn název pošty, dle AJ nově ryto

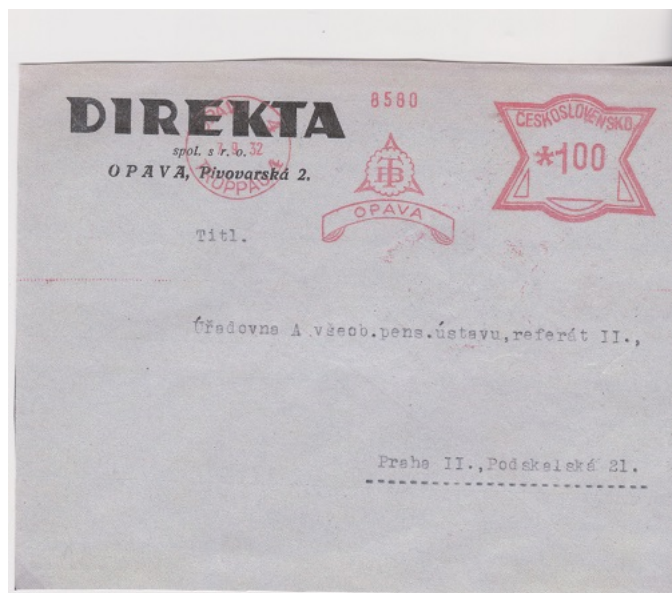


OPAVA 4/TROPPAU 4

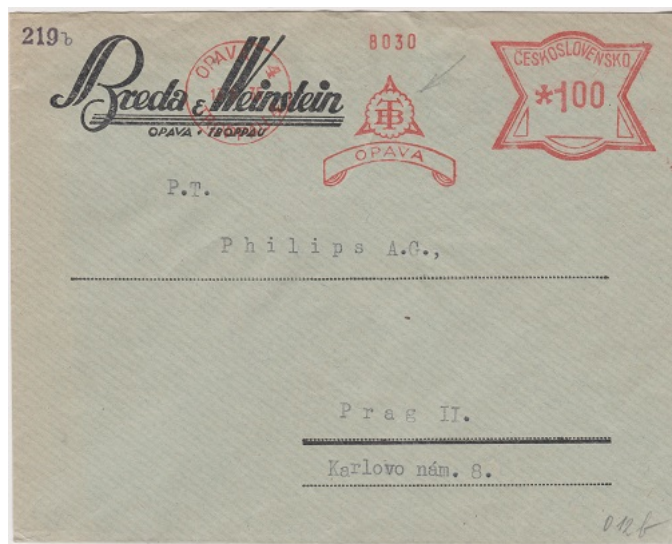
19/7/1932 - 6/1935 -

Výplatní stroj stejný. Změna označení uživatele - v logu písmena "BW" = Breda Weinstein nahrazena písmeny "BT" = Breda Troppau (?), v dekorativní stuze původní název "Breda Weinstein" nahrazen domicilem "Opava"

Otisk používala i firma DIREKTA spol. s r. o. (patřící do firmy Breda et Weinstein?)



Stroj též používán kmenovým uživatelem Breda et Weinstein.



Jediné otisky s tímto zveřejněným označením. Ve veřejném prostoru se zatím neobjevily otisky v podobě po záboru Opavy. Není známo, zda komisařský správce používal stroj s názvem Melder, Reiser & Co v letech 1939 - 1945 a zda tato firma jej používala krátce po roce 1945 po znárodnění. Zatím ve veřejném prostoru se neobjevil ani otisk nového uživatele Obchodní domy s neznámým domicilem, pod které po znárodnění původní subjekt respektive Obchodní dům

Breda patřil. Je je jisté, že otisk v původním vzhledu (viz shora) v dalších obdobích zásilky již nevyplácel.

Informace z úterý 7. 12. 2021:

Opava koupila za necelých 40 milionů zchátralý sům Breda. Celkem 21 zastupitelů v 39členném zastupitelstvu bylo pro. Co bude v budově není jasné. Hovoří se o zřízení expozice či o galerie pro díla sochaře Kurta Gebauera. Možná, že se propojí komerční aktivity, služby pro opavské občany či nekomerční aktivity. Návrhů je více